

Грицюк Ірина – старший викладач кафедри практичної психології та безпеки життєдіяльності Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

Практична діяльність як запорука ефективності професіонала

Актуальність дослідження. Соціально-економічні перетворення в Україні визначили принципово нові пріоритети розвитку системи освіти і вимоги до рівня професійної підготовки майбутніх фахівців-психологів. Відтак однією з важливих і складних проблем сучасної теорії та практики вищої школи є організація навчально-пізнавальної діяльності студентів, як основної умови успішного функціонування навчального процесу, стимулу до активної пізнавальної діяльності молоді через залучення її до практичної діяльності.

Мета дослідження. Вдосконалення розвитку світоглядного рівня у процесі підготовки кваліфікованого практичного психолога системи освіти передбачає сформованість професійно-важливих психологічних якостей особистості, уміння «використовувати себе», свої пізнавальні, комунікативні та інші здібності для вирішення завдань, здатність доволіно регулювати ступінь психологічної готовності до діяльності у відповідності з обставинами [2].

Отож, саме з вище перерахованих причин сучасні науковці-дослідники стверджують (Г. О. Балл, І. А. Зязюн, Н. І. Пов'якель, В. В. Рибалка), що майбутні психологи саме у процесі підготовки у ВНЗ повинні вивчати практичний передовий досвід практичної психології, формувати свою професійну майстерність та здійснювати роботу щодо самовдосконалення [1].

Ще А. Маслоу зауважував, що людина і діяльність мають взаємодіяти як ключ та замок. На кафедрі практичної психології та безпеки життєдіяльності створені належні умови, які дають можливість набутти конкретних умінь та навичок, відчутти приналежність до професії психолога. Це можна зробити в різних формах роботи: у консультативній діяльності з різними категоріями осіб, пізнавальній роботі під час майстер-класів, у роботі тренінгових та психологічних дитячих груп.

Консультативний центр створений з метою підвищення якості освітніх послуг. Завданням консультативного центру є надання індивідуальних та групових консультацій, здійснення корекційних заходів з тими, хто звернувся за психологічною допомогою.

Доцільність створення центру «Щаслива сім'я» пов'язана із кризою інституту сім'ї у суспільстві. Багаторічний досвід роботи з подружніми парами показав, що люди, будучи професіоналами у багатьох сферах діяльності, у найважливішому питанні життя – побудові сім'ї, як правило, є неграмотними, незнаючими навіть азів сімейної науки.

Таким чином, спрямувавши зусилля на просвіту та освіту населення в питаннях побудови взаємин сім'ї: між чоловіком і жінкою, між поколіннями, в родових питаннях, – можна вирішити всі найважливіші питання суспільства.

«Школа Тренінгової майстерності». Зазначений тип психологічної діяльності визначився відносно недавно й бурхливо розвивається впродовж останніх років. У сучасній літературі тренінгом називають досить різні варіанти групової роботи: особистісні перетворення дорослих, активне навчання студентів, організаційно-ділову гру на виробництві, розвиток самооцінки в молодших школярів.

Дещо складним, але найбільш прийнятним можна вважати таке формулювання цього поняття, запропоноване С. І. Макшановим: «Тренінг – це багатофункціональний метод цілеспрямованих змін психологічних феноменів людини, групи або організації з метою гармонізації професійного та особистісного буття людини». Тому слід назвати характерні риси тренінгів:

- потребують чітко визначеної групи учасників (зазвичай 10–15 осіб);
- вирізняються єдністю часу, місця та дії: все відбувається й обговорюється тут і тепер, на особистому досвіді учасників і тренера, без домашніх завдань або попередньої підготовки;
- переважає активність учасників групи та їхній особистий досвід, а не інформація, отримана від тренера;
- заняття спрямовані не лише на формування знань, а й на розширення практичного досвіду учасників та групи в цілому.

Залежно від парадигми, якої дотримується тренер, і мети тренінгу виокремлюють засоби його проведення та загальну спрямованість.

Якщо основна мета тренінгу — навчити конкретних навичок і вмінь, він стає частиною процесу навчання або професійної адаптації. Тренінг дає учасникам змогу не лише почути думку викладача чи

подивитися на таблиці та схеми, а й практично застосувати отримані знання, перетворивши їх на вміння. Тому тренінгова форма роботи все ширше застосовується в сучасних системах навчання, а особливо навчання та перепідготовки дорослих [3].

«Психологічні групи для роботи з дітьми» першочергове значення для розвитку дитини як соціальної істоти має значення норматив поведінки. Протягом раннього і дошкільного віку дитина через спілкування з оточуючими людьми засвоює соціальні норми поведінки. Засвоєння норм передбачає, що дитина повинна розуміти і осмислювати їх значення, а також в практиці спілкування з іншими людьми виробляються навички поводження.

Висновок з вищезазначеного є таким, що включаючи майбутнього фахівця, ще під час навчання у практичну діяльність ми формуємо необхідні навички, якості та вміння. Професіоналізм майбутнього психолога визначається не лише рівнем оволодіння теорією та методикою, а й професійно-особистісною майстерністю.

Джерела та література

1. Балл Г. О. Види наукової діяльності і предмет психології // Практична психологія: теорія, методи, технологія. Матеріали наукового семінару. – К. : Ніка – центр, 1997. – С. 28–32.
2. Вірна Ж. П. До проблеми професійної успішності практикуючого психолога / Ж. П. Вірна // Психологічні перспективи. – 2002. – Вип. 2. – С. 132–140.
3. Рибалка В. В. Психологія праці особистості / Рибалка В. В. – К. : Либідь, 2006. – 76 с.

Гульчак Юлія – студентка II курсу
факультету психології
Східноєвропейського національного
університету імені Лесі Українки

Науковий керівник:
кандидат психологічних наук,
доцент З. Ю. Крижановська

Сім'я як чинник соціалізації людини

Нині, коли в країні склалася економічна та політична нестабільність, сім'я залишається провідною соціальною інституцією, яка